УДК 330.341

Р.В. Литвинський

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інститут економіки промисловості Національної академії наук України

Анотація. *У роботі досліджені процеси цифровізації та їх вплив на конкурентоспроможність підприємств. Розглянута важливість цифрових інновацій в сучасному світі та стан інноваційної діяльності в Україні. Запропоновані напрями подальшого розвитку підприємств на основі цифрових інновацій.*

Ключові слова: інновації; конкурентоспроможність; цифрова економіка; цифрові інновації; цифровізація

Impact of digital innovations on the market competitiveness of modern companies

Abstract: *In this paper digitalization and it's impact on the competitiveness of companies were investigated. The importance of digital innovations in today's world and the state of digital innovations in Ukraine were examined. Guidelines for further development of companies based on digital innovation were proposed.*

Keywords: innovation; competitiveness; digital innovation; digital economy; digitalisation.

Конкурентоспроможність є одним із важливих індикаторів стану підприємства, який відображає його становище на ринку, перспективи подальшого розвитку та можливість досягнення стратегічних цілей.

Функціонування сучасної економіки неможливе без активного використання цифрових технологій на всіх фазах ділового циклу, що є прямим наслідком науково-технологічного процесу. Роль цифровізації у розвитку глобальної економіки можна побачити у значному збільшенні продуктивності праці, диверсифікації форм міжнародного обміну товарами, послугами та капіталом, а також у посиленій інтеграції компаній на міжнародних ринках інформаційно-комунікаційних технологій.

Постійний прогрес призводить до появи цифрових та інноваційних технологій, нових моделей, виробничих технологій, нового способу мислення, створює нові умови для економічних суб'єктів і в майбутньому призведе не лише до збільшення ВВП, але і стане основою для формування електронних систем, необхідних громадянам та бізнесу. Крім того, слід зазначити, що Україна має значний інноваційно-цифровий потенціал, який ще не реалізований, але є підґрунтям створення нових можливостей для забезпечення нашої країни.

Цифрові технології створюють ряд конкурентних переваг підприємства: якісну внутрішню і зовнішню комунікацію; економію фінансових, людських та природних ресурсів; оптимізацію роботи з масивами даних; лояльність клієнтів; формування позитивного іміджу підприємства.

Відомий економіст Клаус Шваб [2] розкриває додаткові переваги цифровізації (діджиталізації), а саме:

- швидке зростання інновацій, що зумовить помітне покращення в ефективності, продуктивності, а також мінімізацію витрат;
- швидке зростання даних та здатності застосування для сучасних технологій, що сприятиме залученню різних верств та дасть розвиток в багатьох аспектах;
- штучний інтелект в усіх сферах життя, яскраві приклади якого спостерігаються сьогодні: від масової роботизації й до біотехнологій.

Стан інноваційної діяльності в Україні, як зазначено у матеріалах національної доповіді НАН України «Інноваційна Україна 2020» [3], важко вважати задовільним. Незважаючи на наявність значного наукового потенціалу та досвіду створення технологічно складної продукції, країна з року в рік втрачає свої позиції на ринках високотехнологічних товарів і послуг, що у сучасному світі розвиваються найбільш динамічно.

Важливим етапом у процесі переходу до цифрової економіки в Україні стало розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства

України на 2018-2020 рр. та затвердження плану заходів щодо її реалізації» [4]. Воно містить такі напрями цифрового розвитку: подолання цифрового розриву шляхом розвитку цифрових інфраструктур, розвиток цифрових компетенцій, впровадження концепції цифрових робочих місць та цифровізація реального сектору економіки, реалізація проектів цифрових трансформацій, громадська безпека, освіта, сфера охорони здоров'я, туризм, електронна демократія і державне управління, екологія та охорона навколишнього середовища, життєдіяльність міст, безготівкові розрахунки, гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами.

Слід погодитися з думкою К.М. Краус та ін. [5], що на підприємстві цифровізація не має обмежуватися введенням нового обладнання, а повинна нести в собі зміни в управлінні організацією, корпоративній культурі та зовнішніх комунікаціях. Таким чином, відбувається заміна звичних методів на досконаліші на всіх рівнях виробництва. Результатом цифровізації стає більш висока продуктивність, підвищується рівень задоволеності клієнтів, і, що найбільш важливо в сучасних умовах, фірма стає прогресивнішою і більш ефективнішою, а значить більш конкурентоспроможною. Це є головним фактором розвитку, тому що конкуренція вимагає постійного прогресу, впровадження інновацій.

За рекомендаціями фахівців корпорацій «Telstra» і «Deloitte» [6], необхідними умовами для підприємств, які прагнуть до успішної діяльності в умовах цифрової економіки, вважаються такі цінності: інвестиції в нові здібності, а не в старі ділові моделі; цінування взаємин з клієнтами; підвищення швидкості і оперативності; знання своїх дійсних конкурентів; інвестиції в талант.

В сучасних інформаційних умовах господарювання ефективна діяльність підприємств неможлива без цифрових інновацій. Щорічне оновлення цифрового потенціалу корпоративного розвитку вимагає своєчасного реагування та адаптації бізнес-процесів компаній шляхом відповідних технологічних трансформацій. Ігнорування підприємцями глобальних змін може призвести як до втрати лідируючих позицій на ринку, так і в цілому втрати споживачів, які оберуть інший підхід до процесу задоволення власних потреб.

Щоб бути успішним в епоху цифрової трансформації, важливо здобувати цифровий досвід, створюючи власний «простір» в мережі Інтернет. Організації, які мають цифрові інноваційні платформи, зможуть без великих зусиль задавати тренди у своїх бізнес-галузях.

Інтенсивний розвиток digital-технологій в світі та в Україні відкриває перед підприємствами нові можливості. Ці можливості можуть бути використані в якості конкурентних переваг перед іншими гравцями ринку. Зокрема, якщо компанія відмовляється від інтеграції цифрових інновацій в бізнес і не модернізує свою роботу відповідно до digital-трендів і можливостей, вона ризикує втратити свою долю ринку. Існує кілька перспективних напрямків, в яких прямо зараз варто розвиватися кожному підприємству, щоб підвищити свою конкурентоспроможність на ринку.

Масова світова діджиталізація привела до появи, росту і розвитку нових каналів комунікації і продажів. Бізнесу потрібно бути присутнім не тільки в офлайні, але і в онлайні. Розвиток брендових соцмереж, digital-маркетинг, спілкування з покупцями в інтернеті, віртуальні промо-акції та інші інструменти можуть стати потужною конкурентною перевагою бізнесу при їх правильному застосуванні. Використання цифрових каналів комунікації актуально для залучення нових клієнтів, підвищення рівня лояльності існуючих клієнтів, просування нових товарів і послуг і навіть залучення фахівців на вакантні посади шляхом просування бренду роботодавця.

Ще одна важлива сфера застосування цифрових інновацій, доступна сучасному бізнесу – оптимізація бізнес-процесів завдяки використанню сучасних CRM та ERP-систем, а також хмарних технологій для аналізу, систематизації та роботи з даними. Робота з використанням спеціалізованих систем дозволяє прискорити бізнес-процеси і мінімізувати ризик людських помилок. Перехід в хмари дозволяє економити на дорогій техніці і робить потужні системи доступними навіть середньому і малому бізнесу. В результаті підвищуються якість і швидкість обслуговування клієнтів, полегшуються і стають точнішими процеси бізнес-аналітики, що дозволяє швидше зростати і розвиватися порівняно з конкурентами.

Щоб досягти успіху на ринку та максимально підвищити свою конкурентоспроможність, бізнесу варто розвиватися одночасно у всіх напрямках і використовувати передові цифрові інновації, щоб отримати перевагу перед конкурентами. Стратегія впровадження цифрових інновацій для кожного конкретного бізнесу може відрізнятися в залежності від поставлених цілей і завдань.

Таким чином, можна зробити висновок, що цифрові інновації посідають важливе місце в роботі сучасного підприємства. Варто розуміти, що необхідно ретельно готуватися до впровадження

інновацій, вміти аналізувати всі позитивні та негативні сторони запланованих змін. Збалансоване та економічно обґрунтоване рішення принесе користь підприємству та позитивно вплине на його подальший розвиток.

Для успішної реалізації свого проєкту в епоху цифрової трансформації важливо отримувати цифровий досвід, вибудовуючи власний інтернет-простір. Компанії, які мають цифрові інноваційні платформи, здатні без надмірних зусиль бути «трендсеттерами» (trend – тенденція, to set – встановлювати) у своїх бізнес-сферах.

Сьогодні цифровізація розвивається швидкими темпами: згідно з даними Oxford Economics та Huawei [7], в 2016 році цифрова економіка складала 15,5% світового ВВП, та зросте до 24,3% світового ВВП до 2025 року. Україна не є зразковим новатором відносно інших країн, але завдяки інституційній підтримці інновацій з боку державних структур та активному підприємницькому пошуку, Україна зможе стати конкурентом країнам-лідерам. Для цього потрібно створювати якісні IT-продукти для внутрішнього ринку, розвивати брендові соцмережі, підвищувати лояльність клієнтів завдяки цифровому контролю за репутацією, впроваджувати, використовувати CRM та ERP системи, користуватися інструментами digital-маркетингу тощо. Отже ті українські підприємства, що швидше за інших реалізують інновації в своєму бізнесі, зможуть не тільки стати лідерами на внутрішньому ринку, але й зможуть успішно конкурувати на міжнародному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution: what it means, how to respond. URL: https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond.

2. Гуренко А.В., Гашутіна О.Е. Напрями розвитку систем управління в умовах діджиталізації бізнесу в Україні. Економіка і суспільство. 2018. № 19. URL: http://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/113.pdf.

3. Єгоров І.Ю. «Інноваційна Україна – 2020»: основні положення національної доповіді. Економіка України. 2015. № 9. С. 4-18.

4. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018. Електронний ресурс. URL:https://www.kmu.gov.ua/ua/npas.

5. Краус К.М., Краус Н.М., Голобородько О.П. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. Ефективна економіка. № 1. 2018. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf

6. Taking leadership in a digital economy / Telstra corporation limited, Deloitte digital. November 2012. URL: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/au/Documents/technology-media-telecommunications/deloitte-au-tmt-taking-leadership-digital-economy-031014.pdf.

7. Digital Spillower, Measuring the true impact of the digital economy / Huawei, Oxford Economic. 2017. URL: https://www.oxfordeconomics.com/publication/open/284959

Литвинський Роман Вадимович, аспірант, Інститут економіки промисловості Національної академії наук України, Київ, e-mail: romanlitvinsky1990@gmail.com

Litvinskij Roman V. – PhD student, Institute of Industrial Economics, National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, e-mail: romanlitvinsky1990@gmail.com